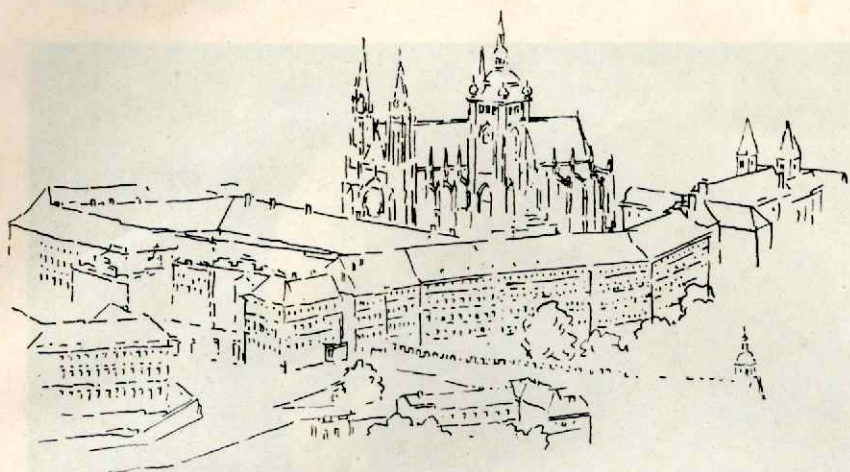

VELKÝ DEN

Svazu československého hasičstva

VELKÝ DEN

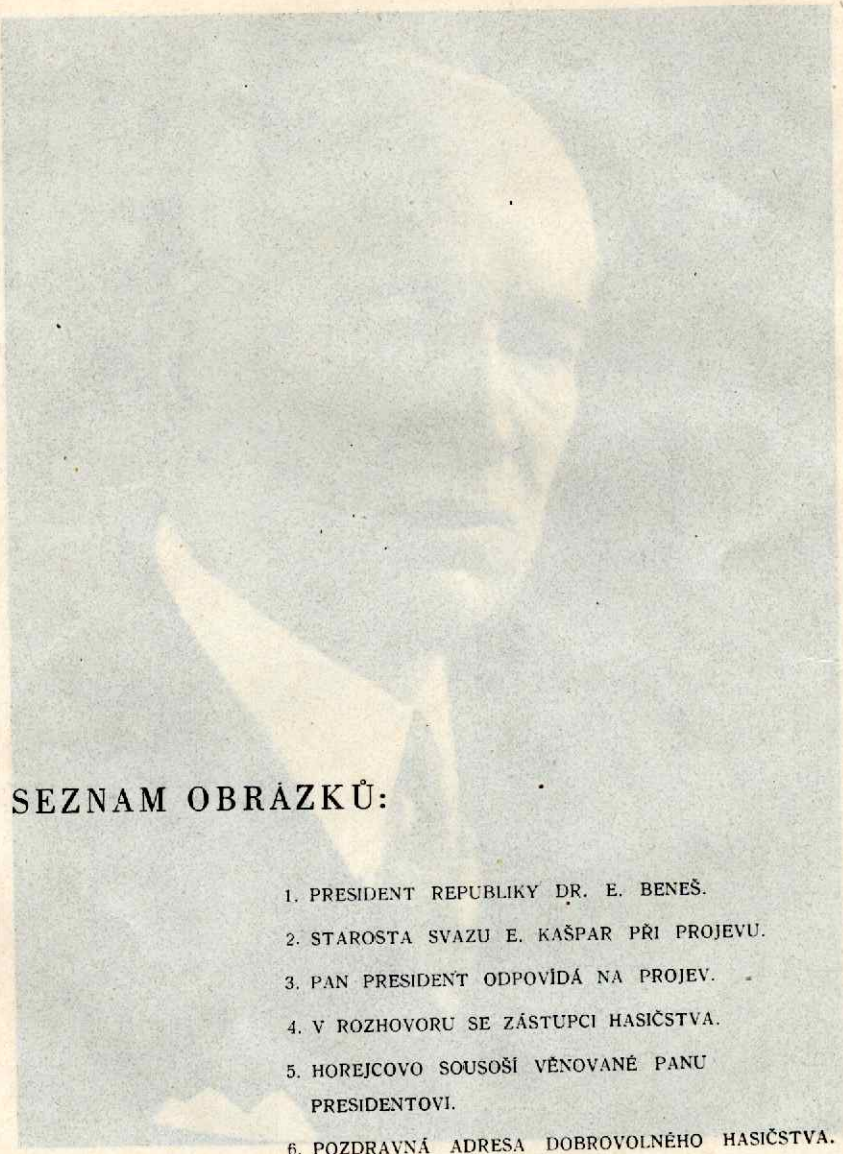
*Zástupci Svazu československého hasičstva byli
přijati panem presidentem Dr. E. Benešem
na pražském hradě dne 13. února*

1 9 4 7

NÁKLADEM SVAZU ČESKOŠLOVENSKÉHO HASIČSTVA

Dr. E. Beneš

SEZNAM OBRAZKŮ:

1. PRESIDENT REPUBLIKY DR. E. BENEŠ.
2. STAROSTA SVAZU E. KAŠPAR PŘI PROJEVU.
3. PAN PRESIDENT ODPOVÍDÁ NA PROJEV.
4. V ROZHOVORU SE ZÁSTUPCI HASIČSTVA.
5. HOREJCOVO SOUSOŠÍ VĚNOVANÉ PANU
PRESIDENTOVI.
6. POZDRAVNÁ ADRESA DOBROVOLNÉHO HASIČSTVA.
7. HRADČANY.
8. MOTIVY Z PRAŽSKÉHO HRADU.

VELKÝ DEN ZAČÍNÁ.

MLHAVÝ den 13. února 1947 začíná jako mnohý jiný. Obyčejný den jako sta jiných před ním a po něm.

Pro dobrovolné hasičstvo však začíná slavný den. Den jasný — nejkrásnější, neboť na dnešek pozval pan prezident republiky dr. E. Beneš na pražský hrad zástupce Svazu československého hasičstva. Je to prvé přijetí toho druhu v osvobozeném Československu. Dosud měli totiž příležitost mluvit s presidenty republiky zástupci Zemských hasičských jednot a nikoliv zástupci vrcholné hasičské organizace Svazu který soustřeďuje veškeré dobrovolné hasičstvo v našem státě.

Do Prahy se toho dne sjeli zástupci hasičstva českého, moravského, slezského a slovenského.

Delegaci vedl starosta Svazu československého hasičstva a České zemské hasičské jednoty Emil Karpaš.

Jejími členy byli:

Starosta Moravské zemské hasičské jednoty E. Bartoněk,
starosta Slezské zemské hasičské jednoty L. Sladký,
starosta Slovenské zemské hasičské jednoty B. Voldán,
velitel Svazu československého hasičstva Ing. J. Weiss,

jeho náměstek a velitel České zemské hasičské jednoty
B. Wegner,

jednatel Svazu československého hasičstva a České zem-
ské hasičské jednoty Vítězslav Ilich,

tajemník Svazu československého hasičstva J. Žoha.

Na všech přítomných bylo znáti rozechvění, i když před-
cházely porady, které přesně stanovily pořad přijetí a vše,
co s návštěvou souviselo.

O přijetí se uvažovalo již dlouho a po dohodě se všemi
zemskými hasičskými jednotami bylo vypracováno obsáhlé
memorandum. Toto memorandum bylo předloženo kance-
láři presidenta republiky několik dní před návštěvou.

Hodina odjezdu se přiblížila.

JÍZDA NA HRAD.

DVĚ černá auta se lehce rozjíždějí od Hasičského domu na Královských Vinohradech. Filmový zpravodaj České zemské hasičské jednoty Václav Švec natáčí první záběry.

Auta sjíždějí na Václavské náměstí, míjejí vznosnou sochu svatého Václava, zatáčíjí kolem Národního divadla ke Karlovu mostu.

Nádherný a věčně krásný pohled na Hradčany je přikryt lehkým závojem mlhy. Karlův most se svými postavami světců je zavát sněhem. Také Vltava oněměla pod ledovým příkrovem.

Pak strmá cesta ke Hradu, podél Chotkových sadů, odkud marně zrak zalétá dolů do Prahy, aby zachytil jeden z nejkrásnějších pohledů na matku měst. Vše je zahaleno v mléčnou mlhovinu. Letohrádek královny Anny jako zakletý klenot stavitelský odpočívá mezi ojíněnými stromy.

Auta projíždějí hradní branou, zatáčíjí k chrámu svatého Víta a zastavují u vchodu pod památným balkonem. Na balkon vystupuje prezident republiky, aby přijal důkazy lásky a oddanosti lidu českého i slovenského.

HRADNÍ stráž vzdává čest. Stojí na chodbách i u vchodu. Ale to nejsou strážci po zuby ozbrojení — ztrnulé sochy, ale lidé — čeští lidé, kterým bylo dopráno veliké cti, aby vykonávali službu u prvního občana našeho státu.

Deputace stoupá k přijímacím pokojům. Prostorné komnaty jsou připravovány k přijetí členů Ústavodárného národního shromáždění. Výhled z okna ukazuje zasněžený chrám svatého Mikuláše.

Tisíce myšlenek se rojí hlavou. Myšlenek, při kterých je srdce naplněno nevýslovným štěstím a blahem, právě tak jako bolem a žalem.

Jak nevzpomenouti při této příležitosti na velikého a nesmrtelného presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka! Jak nevzpomínati na nejslavnější dobu našich dějin!

Do radostného přemítání se mísí vzpomínky na strašlivou dobu temna a poroby.

Tyto místnosti, ve kterých dnes stojí dobrovolní hasiči, znesvěcovaly v době ještě nedávno minulé cizácké boty, které chtěly rozšlapati celý národ Čechů a Slováků.

Hrad je již však znovu posvěcen. Posvěcen přítomností

Starosta Svazu
čsl. hasičstva
br. E. Karpaš
při projevu.

presidenta Budovatele dr. E Beneše, který naplnil heslo svého předchůdce Pravda vítězí.

Deputace čeká.

Přichází zástupce České tiskové kanceláře, tajemník pana presidenta, přicházejí další osobnosti z jeho okolí. Všichni jsou tak prostí a lidští, že počáteční nejistota mizí. Deputace se na vlastní oči přesvědčuje, že pražský hrad je sídlem velikého demokrata.

Pan president má toho dne několik návštěv tak jako každého jiného dne. Listina audiencí s přesným programem je toho dokladem.

PŘIJETÍ.

„**P**AN PRESIDENT vás očekává.”

Svazu československého hasičstva se dostalo té zvláštní cti, že byli přijati v soukromé knihovně páně presidentově. Místnost před knihovnou je naplněna regály pro knihy, časopisy. Nedaleko okna je stolek pro tajemníka pana presidenta. Všude klid. Modřínová podlaha se leskne čistotou. I hlas maně tlumíš při vědomí, že několik kroků od tohoto místa pracuje první občan tohoto státu. Ticho rozřízl hlas zvonku. ‚Vstupte, prosím.‘ Knihovna presidenta republiky. Prostranná světlá místnost je vroubena regály. Všude knihy různých velikostí. Na jedné skříni stojí obraz T. G. Masaryka.

Vše prosté, jednoduché a marně hledáš přepych. V pozadí socha na podstavci. U okna hladký stůl se spisy. Oživuje jej krásně rozkvetlý brambořík a také na konferenčním stolku jsou květy primule.

Pan president vstává od stolu. Je oděn v tmavý oblek. Tmavá kravata je zdobena bílou broží. Na klopě kabátu červenobílá stužka československého válečného kříže.

Vítá se srdečně a teplý stisk ruky připomíná, že je to ruka, která pro nás i budoucí již tolik vykonala.

Pan president stojí u stolu a naslouchá projevu. V ruce má hasičské memorandum. Poslouchá soustředěně a co chvíli pokyvuje hlavou.

PROJEV STAROSTY SVAZU ČESKOSLOVENSKÉHO HASIČSTVA E. KARPAŠE.

Pane presidente!

Zástupci Svazu československého hasičstva, který byl utvořen již dne 10. 7. 1945 jako první celostátní Svaz z dobrovolného hasičstva Čech, Moravy, Slezska a Slovenska, přišli Vám dnes složit hold svrchované úcty, nezlomné oddanosti, neskonale vděčnosti a obnoviti slib věrnosti.

Při tom si dovoluujeme podotknouti, že zcela úmyslně jsme Vám nepřišli složit hold hasičského bratrstva dříve proto, že duch naší organisace, mající ve štítě heslo „Na pomoc,” nám nedovoľoval blýsknouti se lesklými slovy, ale ukládal a ukládá nám mluvit skutky. Chtěli jsme Vás stručně informovati o tom, co jsme v době prvních kroků obnovené republiky vykonali, vykázati se nejen činy, kterými jsme v dobách květnové revoluce přispěli k tomu, aby se opět vrátila vláda věcí národa do jeho rukou, ale i činy, které jsme vykonali v prvním pracovním roce znovuzrodivšího se státu.

Tyto činy jsou obsaženy v memorandu, jež jsme si Vám dovolili předložit, a proto se o nich již nezmiňujeme.

Přes to bychom rádi znovu zdůraznili, že českoslovenští hasiči byli vždy a za všech okolností věrnými syny a dcerami své vlasti a nikdy se nezpronevěřili ideálům, z nichž

se zrodila Československá republika, a všemi silami, celou duší i srdcem i svaly pracovali k jejímu osvobození.

V dobách šestiletého utrpení národa převzalo československé hasičstvo povinnosti rozpuštěných organizací a vytvořilo veliké podzemní hnutí na nejširším základě, neboť zorganizovalo odbojové buňky ve všech svých složkách, předem připravených na možné tyto úkoly, v městech i v nejzapadlejších vískách, a tak učinilo odboj vlastnictvím celého národa.

Hasičský odboj nebyl dílem několika vedoucích, nýbrž spontánním projevem všeho členstva, neboť do boje šli ochotně činovníci i prostí členové, muži i ženy. Tím se hasičský odboj rozrostl v mohutné národní hnutí, jehož význam není dnes ještě plně zhodnocen. Zatím co my jsme v Čechách, na Moravě a ve Slezsku pracovali ještě v podzemí, hasiči Slovenska se již řadili do parašutistických a partyzánských oddílů, které vzrostly na brigády a které dobyly v dohodě s vojenskými kruhy mimo jiná města i kolébky slovenského hasičstva — Turč. Sv. Martina. To nebyla jen nezdolná vůle hrdinů, ale i obětavá pomoc hasičstvem Slovenska vychovaných drobných lidí v chalupách a městech.

V těchto dobách temna byl jste nám, pane presidente Budovateli, s panem presidentem Osvoboditelem — tatíčkem Masarykem — světlem v tmách a hlasem z nebes. Naslouchali jsme Vašim projevům v rozhlase a čerpali jsme z nich víru, naději a lásku i posilu pro svoji práci. Sledovali jsme Vaše činy i Vaše cesty s nadějí a radovali se z Vašich úspěchů.

Za to všechno Vám, pane presidente, zvláště děkujeme, a slibujeme, že se budeme v celé své organizaci starat,

Pan president
dr. E. Beneš
odpovídá na projev
starosty Svazu
čsl. hasičstva.

aby dvouletý vládní plán byl ústředním motivem vši naší práce.

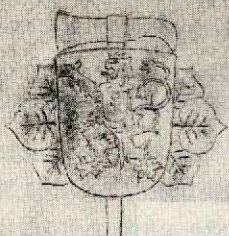
Prosíme Vás, pane presidente, abyste nás v našem snažení podporoval a zvýšeně prosíme, abyste nám neměl za zlé, jestliže upřímně prozradíme přání všeho členstva naší organizace, která neskromně Vás prosí, abyste mu, pane presidente, prokázal čest tím, že byste laskavě převzal Svaz československého hasičstva a tím hasičstvo vůbec pod svoji ochranu.

Přednášejíce tuto prosbu, ujišťujeme Vás, že jsme si plně vědomi jejího dosahu i závazků a odpovědnosti z ní plynoucích.

Naše deputace je proto tak četná, že jsou přítomni zástupci z Čech, Moravy, Slezska i Slovenska, abychom Vám tak dosvědčili, že staročeské „do houfu“ našlo u nás své uskutečnění, že jsme i s bratry Slováky zajedno, neboť jsme pamětlivi Vašich slov, že „bez vyrovnání se Slovenskem nemůžeme řešit otázky svého budoucího vývoje a své budoucnosti vůbec“. I o to se chceme, my hasiči, přičinit

a přičiníme se, neboť svou kulturní prací pronikáme až ke kořenům národního života; jí prohlubujeme bratrské svazky Čech a Slovenska a zaměřujeme své úsilí nejen k bratrským národům slovanským, nýbrž i ke všem zahraničním přátelům a spojencům.

Prosíme Vás, pane presidente, abyste věřil, že k této práci přistupujeme se vši vážností a odpovědností a že nezklameme, ale věrni zůstaneme.

VÁZENÉMU PANU

DRU EDVARDU BENEŠOVÍ

PŘEDSĚDĚ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKE

PRAHA - HRAD

PANE PRESIDENTE,

PROSÍME ABYSTE JMÉNEM VŠECH DOBROUČINNÝCH
HABŠŤSTVA JINOUČENÍHO V CELNOSTNÍ ORGANIZACI SVY
ČESKOSLOVENSKEHO HABŠŤSTVA, PŘIJAL NEJEN SROČNĚ
POZDRAVNÝ VÝROK DÍKY ZA VÁŠ VÝKON PRÁCE VE
PROBĚCH NAŠEHO NÁRODA A STÁTU.

DOBROUČINNÉ HABŠŤSTVO VĚRNO SVĚMU HERBU
NA POMOCI OD SVÉHO ZALOŽENÍ SLOUŽILO SVĚMU NÁ-
RODU CHCE I NADÁLE CHRÁNITI NEJEN HODNĚ, ALE I
DUCHOVNÍ STATKY LIDU ČESKÉHO A SLOVENSKÉHO
ZDRAVÍ SVYCH SPOLUOBČANŮ A BUDE ŠTÁSTNO KVŮŽ
PRAKTICKY BUDE MOČI UBRNĚTÍ IDEÁLY, KTERÉ
JSTE KLÁDAL VÝI VĚLKÝ VÁŠ PŘEDCHŮDCE T. G. MASARYK.

TĚMTO NEZMĚTELNÝM IDEÁLŮM BUDEMÉ STÁTI
VĚRNĚ A POCTIVĚ NA STRÁŽI V CELÉM NAŠEM STÁTĚ
OD AŽE AŽ K NEJVYŠŠÍM HRANICŮM A VÁŠ PANE
PRESIDENTE PŘESÍMÁ, ABYSTE NÁM BYL NÁPOMŮČEN
BUĎTE NÁM DOUHE ZACHOVÁNÍ

ZA SVAZ ČESKOSLOVENSKEHO HABŠŤSTVA

Pozdravná adresa věnovaná

panu presidentovi.

Dílo grafika J. E. Žohy.

V PRAZE, DNE 12. DUBNA 1947

ŘEČ PANA PRESIDENTA DR. ED. BENEŠE
K ZÁSTUPCŮM SVAZU ČESKOSLOVENSKÉHO
HASIČSTVA DNE 13. ÚNORA 1947.

Vážený pánové,

děkuji Vám za Vaši návštěvu a za Váš projev. Pozval jsem Vás, abych slyšel Vaše zprávy a případná Vaše přání. Víím, jak významnou práci konáte na poli obrany proti národohospodářským zkázám, dále na poli výchovém, sociálním a ve službě samaritské. Vážím si zvláště onoho prvku dobrovolnosti, který proniká veškerou Vaší činností. Je to prvek mravně velmi důležitý, který, jsa záměrně a cílevědomně pěstován na tomto konkrétním poli, musí mítí patrný ohlas i v životě občanském všech Vašich členů. Jste organizací prominentně demokratickou, lidovou a tudíž svou podstatou a činností velmi pochopitelně a správně patříte k dnešnímu našemu demokratickému řádu, vytvářenému po poslední válce a revoluci. Celá Vaše činnost, proniknutá potřebou sloužiti bližnímu, je velmi časová a moderní. Dnešní život nás všech musí být nesen touhou vzájemné účinné pomoci. Je to ona sociální morálka, o které tak často hovořím. Soudím, že právě proto hasičství je dobrou školou pro vytváření charakterních a obětavých lidí, takových, jakých právě nyní potřebujeme a v budoucnosti budeme potřebovat.

Jsem také rád, že jste organizací opravdu celostátní, že sdružujete hasičstvo Čech, Moravy a Slezska s hasičstvem

Pan prezident
v rozhovoru se
zástupci Svazu
československého
hasičstva.

Slovenska. I to mne naplňuje upřímným uspokojením a prosím Vás, abyste v tomto duchu pracovali usilovně i v budoucnosti.

Vaše úkoly jsou nyní po válce veliké: Ať již je to zmodernisování a doplnění výbroje a výstroje nebo důkladné školení vedoucích i členstva, nebo organizace protipožární služby v pohraničí — abych uvedl jen úkoly nejnaléhavější. Vím však, že Vaše chuť do práce a Vaše oddanost dosavadním i budoucím úkolům je veliká. Vynasnažím se spolu s vládními činiteli rád o to, abychom Vám Vaši práci pokud možno nejvíce usnadnili. Uvážím také Vaše přání, která jste na mne vznesli. Je to v jistém smyslu také věc politická. Promluví o tom s jednotlivými politickými činiteli a myslím, že nakonec bude vyřízena dobře pro Vás a pro republiku. Přeji Vám ze srdce do další práce co největší zdar.

POZORNOST, KTERÁ PANA PRESIDENTA POTĚŠILA.

SVAZ československého hasičstva věnoval panu presidentovi umělecky provedenou adresu s textem:

Pane presidente,

prosíme, abyste jménem všeho dobrovolného hasičstva, sdruženého v celostátní organizaci hasičskou — Svaz československého hasičstva — přijal nejen srdečné pozdravy, ale i vroucí díky za Vaši práci ve prospěch národa a vlasti.

Dobrovolné hasičstvo, věrno svému heslu Na pomoc od svého založení sloužilo svému národu. Chce i nadále chrániti nejen hmotné, ale i duchovní statky lidu českého a slovenského, zdraví svých spoluobčanů a bude šťastno, když bude moci uskutečňovati ideály, které jste hlásal Vy i velký Váš předchůdce T. G. Masaryk. Těmto nesmrtelným ideálům budeme státi věrně a poctivě na stráži v celém našem státě od Aše až k nejvýchodnějším hranicím a Vás, pane presidente, prosíme, abyste nám byl nápomocen.

Buďte nám dlouho zachován!

V Praze, dne 13. února 1947.

ZA SVAZ ČESKOSLOVENSKÉHO HASIČSTVA:

*E. Karpaš, E. Bartoněk, L. Sladký, B. Voldán, Ing. J. Weiss,
B. Wegner, V. Ilich, J. Žoha.*

MEMORANDUM.

Po oficiálních projevech pozval pan prezident deputaci k rozhovoru. Podkladem rozpravy bylo memorandum, jež bylo panu presidentovi předloženo již dříve:

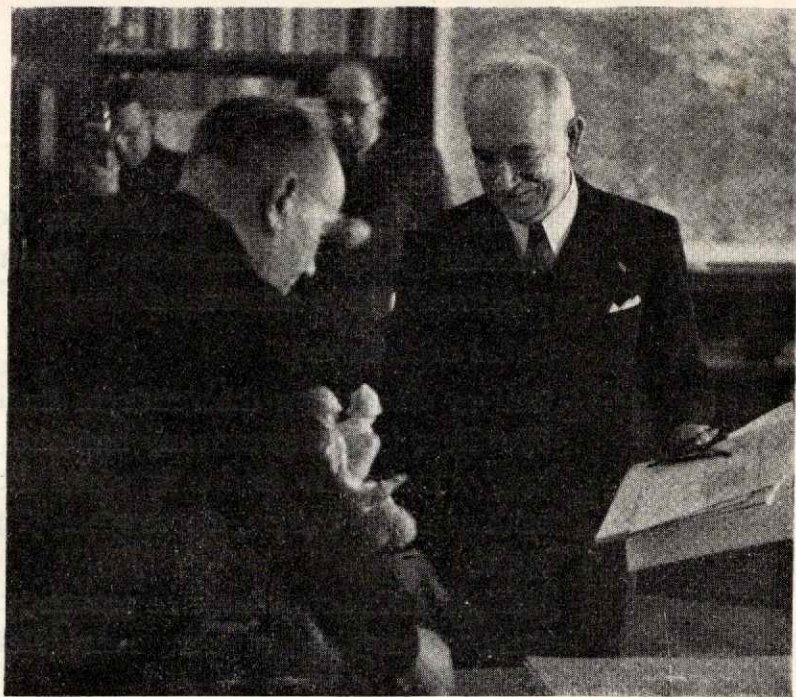
Pane presidente,

přišli jsme se Vám jménem Svazu československého hasičstva poklonit, přáti Vám hodně zdraví a projevit Vám vděčnost za všechnu velkou obětavou práci, kterou jste pro národ a stát konal po celý svůj život a kterou jste vykonal v zápase o obnovení Československé republiky, tak šťastně skončeném. Děkujeme Vám za ni z celého srdce.

Prosíme Vás, abyste laskavě uznal, že jen proto jsme Vám nepřišli složit hold hasičského bratrstva dříve, ježto jsme Vás chtěli stručně informovati o tom, co jsme v době prvních kroků obnovené republiky vykonal, abychom se tak mohli vykázat nejenom činy, kterými jsme přispěli v dobách květnové revoluce k tomu, že se opět vrátila vláda věcí národa do jeho rukou, ale i činy, které jsme vykonal v prvním pracovním roce znovuzrodivšího se státu

Při tom si dovolujeme předem podotknouti, že nevykazuje všechno, neboť práce československého hasičstva je příliš obsáhlá.

Zástupce velitele
Svazu čsl. hasičstva
br. Wegner předává
panu prezidentovi
Horejcovo sousoší
„Hasičstvo v odboji“,
vyjadřující tři
základní složky
hasičské práce, to jest
práci požární bez-
pečnostní, samaritskou
a osvětovou.

Hasičství vzniklo ze skromných počátků a stalo se téměř vědou. Přesto jsme dokázali, že v dnešní době sneseme porovnání s cizími zeměmi a státy. S lítostí však zjišťujeme, že postrádáme podporu veřejnosti a zvláště tisku. Jiné státy činí pro hasičstvo z moudrého uvážení mnohem více než stát náš.

Československá republika, která se jinak o kulturní a jiné požadavky svých občanů dobře stará, musí věnovat též svůj zájem dobrovolnému hasičstvu, které po celých 80 let svého trvání bylo jen popelkou.

Dobrovolné hasičské sbory vznikly r. 1864. Od té doby se šířila myšlenka hasičské pomoci ve službách bližního velmi rychle ve všech zemích Čsl. republiky a dnes jest hasičská organizace největším sdružením založeným na podkladě čínorodí ideje „Pomoci bližnímu“ v tomto státě.

Původní určení hasičských sborů, t. j. pomoc při katastrofách a živelních pohromách všech druhů, bylo záhy roz-

šířeno, takže se dnes v hasičstvu vedle technické záchranné práce stejnou měrou uplatňuje ještě činnost vzdělavatelská a samaritská.

Práce záchranná.

Stálým plánovitým theoretickým školením i praktickým výcvikem jsou připravovány hasičské sbory k tomu, aby byly v kterékoliv době a za všech okolností schopny zá-sahu nejen při požáru, ale ve všech případech nouze a neštěstí.

Velikou pozornost věnujeme preventivním opatřením, jež dnes považujeme za jednu z nejdůležitějších svých povinností.

Hodnota zachráněného majetku jest ohromná, proto nemůže býti činnost hasičstva posuzována výlučně jako činnost spolková.

Tím prokazuje hasičstvo národnímu jmění a celému státu služby neocenitelné, a proto je jeho existence pro stát nutností.

V tom spočívá jeho význam národohospodářský.

Technické vzdělání se prohlubuje, z odborníků a zdokonaluje v četných kursech, hasičských školách a vydáváním technické literatury.

Práce vzdělavatelská.

V každém hasičském sboru pečuje vzdělavatel o duchovní přípravu členstva a jeho výchovu nejen jako příslušníků organisace, ale i jako občanů.

Výsledky této práce projevily se v době okupace i v květnové revoluci 1945. V mnohých obcích je hasičský sbor jedinou organizací, a proto se stává střediskem veřejného života kulturního i osvětového snažení. Hasičské ochotnické divadlo působí již mnoho let a má již dobrou tradici.

Samaritství.

Při každém hasičském sboru je prakticky vycvičena i theoreticky vyškolená samaritská stráž pro poskytování první pomoci nejen členstva, ale i spoluobčanů.

Odborné vzdělání členů samaritských stráží se stále doplňuje a prohlubuje v samaritských kursech vedených lékaři.

Dobrovolnost.

Vysoká hodnota hasičstva spočívá v jeho dobrovolnosti. Hasič, který veškerou práci a službu koná bez nároku na odměnu i za cenu nejvyšších mnohdy osobních obětí, byl vždy, je a bude typem nového člověka, člověka duchovně silného, ukázněného, který činem uskutečňuje ideály novodobého humanismu.

Hasič v posledním desetiletí.

Za první republiky bylo hasičstvo zapojeno do celostátní akce obrany státu a byly mu svěřeny speciální úkoly.

Za tím účelem byl přizpůsoben výzbroj i výcvik členů vojenským potřebám. V květnové mobilisaci již nastoupily sbory v pohraničí jako pomocné orgány vojenských složek. Rok 1939 je pro hasičstvo rokem zvýšené pohotovosti. Od prvního vstupu německých vojsk na půdu ČSR stálo hasičstvo připraveno hájit nejen majetek, ale i životy svých spoluobčanů.

V době poroby

zůstaly hasičské sbory ve svém celku nedotčeny a staly se, byvše na to předem připraveny, oporou protiněmeckého smýšlení a odporu. Převzaly povinnosti rozpuštěných organizací a staly se jedinou velikou organizací, v níž se pod pláštíkem požární ochrany čeští lidé shromažďovali a dále

připravovali na historicky rozhodné chvíle. Jejich práce před vstupem do naprosté illegality spočívala hlavně v plnění těchto povinností:

1. převádění stíhaných osob přes hranice;
2. poskytování ochrany a pomoci pracovníkům, žijícím v ilegalitě;
3. sabotování nařízení německých úřadů, hlavně těch, která se týkala pracovního nasazení v Německu;
4. sabotování nejen práce, ale i všeho, co mělo sloužiti k posílení vítězství totalitních států;
5. udržování a posilování víry v konečné vítězství spojenců.

Hasičský odboj.

Hasičstvo nezůstalo však stát a nespokojilo se tím, co bylo výše uvedeno, ale dalo se bez výhrad a přes všechno nebezpečí do služeb odboje. Do odboje šlo svorně s ostatními odbojovými skupinami a postavilo organizaci odboje na nejširší základ tím, že zorganizovalo odbojové buňky ve všech složkách, městech i v nejzapadlejších vískách a tak učinilo odboj vlastnictvím celého národa.

Hasičtí činovníci pracovali nadšeně v odboji bez zřetele na vlastní bezpečnost a na klid svých rodin a když došlo k soustřeďování odbojové činnosti, nežárlili na ostatní, nýbrž poskytovali odbojovým složkám všechnu pomoc a šli s nimi svorně k vytčenému cíli jako nedělitelný celek.

Hasičský odboj nebyl dílem několika vedoucích, nýbrž spontánním projevem všeho členstva. Do boje šli ochotně činovníci a prostí členové, muži i ženy, čímž se hasičský odboj rozrostl v mohutné národní hnutí, jehož význam není dnes ještě zhodnocen.

Z této činnosti zdůrazňujeme zvláště:

1. Hasičstvo pracovalo s odbojovou skupinou mjr. Rošického v Čechách a gen. Všetíčky na Moravě.
2. Po jejich zastřelení se připojilo jako celek k podzemní revoluční organizaci Radě tří, vedené gen. Lužou, prof. Grňou a řed. Císařem.
3. Zajistilo odbojovou činnost prací jednotlivců i v jiných ilegálních skupinách.
4. Připravilo své členy k boji za povstání v dohodě s Jos. Císařem, členem Rady tří, v hasičských školách, kursech a velkých srazech členstva.
5. Ustavilo bojové jednotky z bývalých vojáků do 35 let v každém soudním okrese, které podléhaly od r. 1944 přímému velení gen. Luži.
6. Shromažďovalo zásoby „černého benzínu“, aby v prvních revolučních dnech byly dostatečné zásoby pohonných látek.
7. Navazovalo styky s partyzány, s partyzánskými skupinami a parašutisty, přechovávalo je a zásobovalo výbušninami a zbraněmi.
8. Vypracovalo plány důležitých válečných skladů, zařízení, podniků, kam mnohde měli jen hasiči přístup.
9. Shromažďovalo materiál pro první pomoc.

Persekuce hasičstva.

Přípravy k odboji neušly pozornosti německých úřadů a zejména gestapa. Protože však nebezpečí požárů a jiných stavů nouze bylo za války velmi značné, nerozpustili Němci hasičské sbory, ale snažili se podlomit morální sílu hasičstva žalářováním a popravami. Jak krutě postupovali Němci proti hasičům, svědčí to, že v Čechách bylo téměř

celé předsednictvo České zemské hasičské jednoty zatčeno a uvězněno. Uvěznění byli i vedoucí úředníci kanceláře České a Moravské zemské hasičské jednoty a svépomocných hasičských podniků. Nebylo politického ani soudního okresu, kde by gestapo nebylo zatкло hasičské činovníky. Ale ani tato široce založená persekuse, dolehnuvší v krátkém podzimu 1944 na hasičstvo, jejímž důsledkem bylo, že na 1.800 hasičských činovníků podzemního hasič. hnutí bylo odvečeno do policejního vězení gestapa v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, nezlomila ducha hasičstva a nemohla je odstrašiti od příprav k osvobozujícím bojům. Naopak byla spíše posilou a dovedla vybičovati členstvo ke zvýšeným přípravám pro spravedlivou odplatu.

V této době již hasičstvo Slovenska naplňovalo parašutistické a partyzánské oddíly, aby vzrostly na brigády, které dobyly po dohodě s vojenskými kruhy Ružomberku, Báňské Bystrice, Zvolena, Brezna a kolébky slovenského hasičstva Turč. Sv. Martina. To nebyla jen nezdolná vůle těch hrdinů, ale i obětavá pomoc hasičstvem Slovenska vychovaných drobných lidí v chalupách a městech.

Květnová revoluce.

Dovolujeme si tvrditi, že nebýt hasičského odboje, nebyla by v Čechách, na Moravě a ve Slezsku tak úspěšně skončila květnová revoluce a nebylo by celkem bez velkých škod prošlo ani odzbrojení německé armády, která se z Moravy valila do Čech, odhodlána v posledních okamžicích zničit vše, co se zničit dalo.

Tato skutečnost je potvrzena nejen tím, že hasičská organizace byla první organizací, která již v noci 5. května vydala pražským rozhlasem k členstvu provolání, v němž je v duchu odbojových nařízení a příprav vyzvala k boji

Horejcovo sousoší „Hasičstvo v odboji“.

proti nepříteli, ale i doloženými zprávami o činnosti hasičstva v květnových bojích ve všech krajích Čech, Moravy a Slezska, z nichž vyplývá, že členové hasičstva

1. byli v duchu revolučních příprav organizačně, duchovně i materiálem hotovi ihned převzítí obranné úkoly svých úseků,
2. hlídkovali na ohrožených místech, přejali pořádkovou a bezpečnostní službu,
3. bojovali samostatně po boku spojeneckých armád i partyzánských oddílů,
4. jako samaritáni byli jedinou složkou, která mohla poskytnouti první pomoc,
5. nezapomínali na požární ochranu,
6. po bojích zůstali na svých místech v pohotovosti a vypomáhali v transportování Němců, odzbrojování německých vojáků, zneškodňování nevybuchlých granátů a pod., v zabezpečování majetku a zejména zbraní a vojenského materiálu,
7. ve svých řadách měli dostatek bratří a sester, kteří byli ochotni přinést i oběť nejvyšší jak to kázala povinnost k národu a státu.

Po revoluci.

Ined po revolučních dnech postavilo se hasičstvo za košický vládní program a za jeho plnění v organisaci.

Již 16. V. 1945 bylo započato s organisováním hasičských sborů v pohraničí, čímž dle daných poměrů byla zajištěna bezpečnost obcí a zachráněny tak mnohamilionové hodnoty. Rovněž byly stvořeny samaritaské složky hasičské, které mnohde budou jediným místem pro poskytování první pomoci i v nejdlejších obcích.

Výchovou členstva v duchu republiky a nových zásad, v nichž jest prováděna obnova a budování našeho státu, proniká hasičstvo svou vzdělavatelskou činností do nejširších vrstev národa.

Nebyla opominuta ani otázka obrany státu, kterou hasičstvo aktivně sleduje již od r. 1937, neboť se jako celek spontánně zapojilo do Svazu brannosti.

10. VII. 1945 byl utvořen jednotný Svaz čsl. hasičstva, který jest vrcholnou organizační složkou hasičskou pro celé území Československé republiky, sdružuje zemské hasičské jednoty v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku.

Zvláštní péče jest věnována těm hasičským sborům, které utrpěly válečnými událostmi, hlavně ve Slezsku, na Slovensku i na Moravě. Obzvláštní péče jest věnována vdovám a sirotkům po umučených a padlých bratřích, jakož i těm, kteří v hasičských službách národu ztratili zdraví. Pro tyto členy snaží se zemská hasičská jednotka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku získati léčebné domy v Karlových Varech, Františkových lázních, Teplicích-Šanově, Jáchymově, v Jánských koupelích ve Slezsku a ve V. Losinách, kde v dobách první republiky němečtí hasiči své lázeňské domy měli, zatím co české hasičstvo jich postrádalo.

Aby se zdokonalilo po všech stránkách, navázalo československé hasičstvo písemný styk s hasičstvy jiných států.

Přínos hasičstva dvouletého plánu vlády:

1. Úplné dokončení organizační sítě hasičských sborů v pohraničí a tím náležité zajištění veškerého majetku státu i spoluobčanů v pohraničí.
2. Zdokonalení a doplnění výzbroje hasičských sborů uvnitř republiky (zejména zavedení motorisace atd.).

3. Stálé a soustavné školení velitelů všech složek zejména vzhledem k duchu školeného členstva z vnitrozemí do pohraničí.
4. Školení a dobudování sítě samaritánů, čímž sledujeme preventivní zajištění zdraví spoluobčanů.
5. Vyškolení a výcvik členstva a vybudování organizace okresních požárních pomocí.
6. Neustálé poučování o preventivní ochraně protipožární.
7. Vybudování požárně-technického výzkumnictví v oboru průmyslovém, aby se usměrnila, zjednodušila a z hospodárnila výroba hasičského zařízení (normalizace, typisace atd.).
8. Prohloubení sociální péče o členstvo a o jeho zdraví, zejména rozšíření t. zv. H-pojištění pro nové členy, kteréžto pojištění obstarává náš svépomocný podnik Hasičská pojišťovna a které je jediné toho druhu v Evropě.
9. Spolupráce na vydání jednotných požárních řádů a zákonů pro celou republiku, aby tak byly odstraněny zastaralé a nejednotné předpisy nebo nařízení z doby okupace, nevyhovující dnešním poměrům.
10. Vystupňování branného úsilí čsl. lidu, aby byla zajištěna nezávislost a svoboda naší nové republiky.
11. Vydávání časopisů a odborné literatury hasičské, aby se zvýšil zájem veřejnosti o otázky hasičské.
12. Snaha o sbratření obou větví čsl. národa, Čechů a Slováků, neboť hasičstvo historických zemí i Slovenska má tu zvlášť výhodné podmínky působnosti.

Co hasičstvo potřebuje.

1. Především potřebuje morální podpory. Jsme si, pane presidente, plně vědomi toho, že splnění všech těchto vytýčených úkolů vyžaduje nejenom vypětí všeho členstva a jeho činovníků, nýbrž že k tomu bude zapotřebí Vaší laskavé podpory, o niž prosíme, jakož i pochopení a podpory vlády, země a okresů. Při této příležitosti si dovoluujeme podotknouti, že anglický král jest patronem anglických hasičů právě tak jako holandská královna, a předkládáme Vám, pane presidente, prosbu celého čl. hasičstva, které by bylo šťastno a velice by si vážilo pocty, kterou byste mu, pane presidente, prokázal tím, že byste laskavě převzal pod svoji ochranu Svaz československého hasičstva a tím hasičstvo vůbec. Prosíme, pane presidente, o toto vyznamenání, nepotřebujeme snad zdůrazňovati, že jsme si dobře vědomi jeho dosahu i odpovědnosti, prosíme, abyste nám uvěřil, že budeme vytrvale plniti veškeré povinnosti, které láska k vlasti nám ukládá a všechny úkoly, jež nám budou svěřeny vládou republiky k zabezpečení majetku státního, národního i soukromého.
2. Je nutno vypracovati nový požární zákon. Dosavadní požární zákon z r. 1876 byl zrušen a nahrazen vládním nařízením č. 30 v době t. zv. protektorátu. Toto nařízení se opírá o německé vzory a českému duchu nevyhovuje. Nyní jsme vlastně bez požárního zákona.
3. Prohloubení vzdělání hasičstva není možno odkládati. To jest možno uskutečniti zavedením přednášek o hasičstvu a o jeho práci na všech školách všech stupňů. Osnovy učebné budtež doplněny o stati o požární bezpečnosti a ochraně.

4. Usměrnění podpor rodinám pozůstalých po hasičích, kteří při záchranných pracích přišli o život, podpory hasičům v případě onemocnění z nařízené služby hasičské vzniklých a možnost rekreace po nemoci.
5. Nechtě je českému hasičstvu odevzdán bez náhrad majetek po německých hasičských organizacích, poněvadž české hasičstvo převzalo také všechny jejich povinnosti. Velmi prosíme, aby vzájemná požární bezpečnosti a tím v zájmu záchrany národního majetku bylo přihlédnuto k těmto skromným požadavkům, které mají jediný úkol a to zabezpečiti v osvobozeném Československu majetek státní, národní a soukromý.

Můžete na nás, pane presidente, plně spoléhat.

Prosíme, abyste nám věřil, že budeme pro republiku poctivě pracovat a že „věrni zůstaneme.“

ROZPRAVA.

V ROZPRAVĚ se zástupci Svazu pan prezident se podrobně informoval o dosavadní činnosti, zejména odbojové i o potřebách našeho dobrovolného hasičstva.

S uspokojením vzal na vědomí, že v době nesvobody nebylo mezi hasiči zrádců.

„Vaše organizace je tak lidová,” pravil „a při tom politicky tak dobře výchovná a národní, že jsem to očekával. Je mi velice příjemné, že mi to potvrzujete”.

Mluvčí dobrovolného hasičstva informovali pana presidenta, že Svaz má dnes 330.000 činných členů, a zmínili se také o tom, jak velkou váhu kladou na preventivní ochranu před požáry.

Tu pan prezident poukázal na důležitost účasti žen v činnosti hasičských sborů, jednak pro službu samaritskou, jednak pro výchovu k preventivní ochraně proti požáru. V rozhovoru zdůraznil veliký význam dobrovolnosti při organizaci hasičských sborů.

Zmínil se i o některých námitkách, které se objevují při nynějším jednání o organizaci požární služby. Zdůraznil, že princip dobrovolnosti nebude činiti potíží na venkově, že však jiná situace je ve větších městech, kde se při organizaci požární služby se zásadou dobrovolné služby nevystačí.

Vyslovil však přesvědčení, že dojde k vzájemné dohodě mezi složkou dobrovolnou a hasiči z povolání, neboť jistě nepůjde o to, aby se zásada dobrovolnosti odstranila nebo poškozovala.

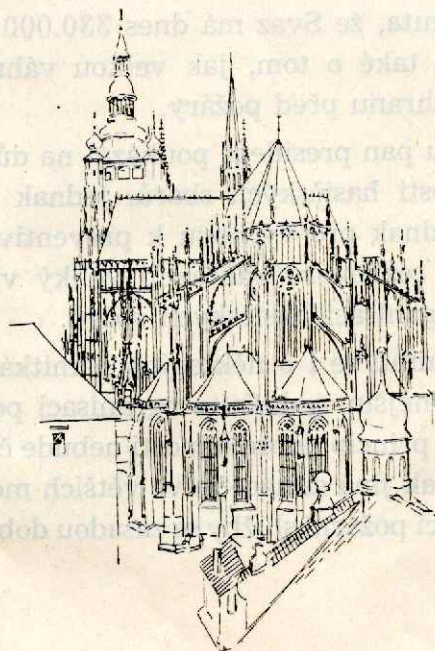
Vyslovil se s uznáním také o světové činnosti dobrovolného hasičstva. Když bylo panu presidentovi referováno o tom, jak sbor hasičů v Sezimově Ústí s okolními sbory v revolučních dnech zachraňovaly jeho letní sídlo, srdečně se usmál a pravil: „Dodatečně Vám tedy děkuji.“ Pan president se se všemi zástupci srdečně rozloučil a tím bylo přijetí ukončeno.

Závěr.

Den 13. února 1937 patří již minulosti. Zapadl v toku týdne, měsíce i roku.

Nezapadne však v historii dobrovolného hasičstva. Byl to slavný den, k němuž se bude hasičstvo stále vracet.

Ze slov pana presidenta dr. E. Beneše bude čerpat víru i odhodlání do příštích let.

Vyslovil však přesvědčení, že bylo z vzájemné dohody
mezi slovenským dobrovolným a hasičským ústavem, nežli
nařízením o tom, aby se začala dobrovolnost odstraňovat
z hasičstva.

Vyslovil se i uvažováním, že o existence hasičského dobrovol-
ného hasičstva. Když bylo panu prezidentovi zveřejněno
i tom, jak stát masivně v Slovenské Úmrtí v okolních sborů
v různých částech země zabraňuje jeho další šíření, rozhodl
se uvažovat o právu „Dodatečně Vám tedy děkují.“ Pan
prezident se na svou zastupitelství rozhodl, že tím bylo
příjemně překvapen.

Závěr

Den 13. srpna 1937 byl na ústředí Zápis z 13. srpna
1937, ročník 1. rok.

Nemohou však v hasičském dobrovolném hasičstvu, Den 13.
slavný den a národní svátek, který se slaví v celé zemi.
Ze slov pana prezidenta dr. E. Benyše, který řekl, že
jeho rozhodnutí se přizpůsobí letu.

Pamětní spis: VELKÝ DEN

SESTAVIL VÍTĚZSLAV ILICH.

NÁKLADEM SVAZU ČESKOSLOVENSKÉHO HASIČSTVA.

VYTISKLA KNIHTISKÁRNA VŠETEČKA & SPOL., PRAHA XII.